

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Екатерина Иванова Михайлова

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Относно дисертационен труд на тема

Капацитет на българските правителства за промени в социално –
икономическата политика (2001 – 2013)

представен от Магдалена Искренова Каснакова

за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ по
професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност:
05.11.02. Политология

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

В дисертацията се разглежда проблематика, отнасяща се до политическия капацитет на изпълнителната власт да инициира съществени промени в основни публични политики. Тази тематика е слабо изследвана в научните среди, като изследователският въпрос е и за възможността на правителството в ограничен отрязък от време да осъществи значим набор от промени. Акцентът на изследването пада върху социалната и икономическата политика.

Изборът на автора е да изследва и анализира законодателните инициативи на изпълнителната власт, като основен инструмент за промяна на политика. Обект на изследване са три последователни българските правителства от 2001г. до 2013г. Проучени са управленските програми и тяхната реализация в правителствени законопроекти, като се измерва политическия им капацитет да планират и приложат чрез законодателни инициативи своите виждания за промяна. Проучването на управленските

програми е извършено, тъй като в тях се залагат управленските цели, приоритети, задачи и мерки за действие в основни публични политики. Така се разкрива политическата воля и възможностите за извършването на значима промяна.

Анализът в дисертационния труд е с фокус върху правителството, поради наличието на необходимите бюджетни и административни ресурси за осигуряване и прилагане на изведените цели и стратегии и възможността от контролиране на приложението на политики.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Основният изследователски въпрос е поставен ясно и логично е обоснован. А той е доколко българските правителства разполагат с политически капацитет да инициират значими промени в социално-икономическата политика и доколко тези промени отразяват стратегическите цели, заложили в съответните програмни документи за държавно управление.

Авторът е дефинирал цел - да се измери ефективното целеполагане, разбирано като капацитет за промени, на българските правителства в социално-икономическата политика на базата на подробен преглед на законодателната дейност на българските правителства в рамките на 12-годишен период.

В изследването дисертантът не се е ограничил, а е продължил, като се е опитал да определи до каква степен използваните законодателни инициативи действително са допринесли за постигане на целите на политиката. Така е извършен същински одит за ефективността, тъй като са използвани количествено измерими и надеждни доказателства, че наблюдаваните резултати (политики) са следствие от планирани действия, а не под въздействие на други фактори.

Изведени са четири хипотези, посредством които да се даде отговор на изследователския въпрос и да се провери достоверността му. А те са:

1/ българските правителства нямат политически капацитет (в управленските им програми не са формулирани значими стратегически цели) да инициират промяна на основни публични политики като социалната и икономическата политика;

2/ целите и приоритетите от управленските програми се разминават с целите в последвалите инициирани законопроекти с вносител Министерски съвет (МС), т.е. липсва ефективно целеполагане и последователна политическа ангажираност, а се действа ad hoc;

3/ значимите промени в основни публични политики, като социалната и икономическата политика, са резултат от поети задължения и необходимост от синхронизация с добрите практики и достижения в европейски аспект, т.е. промяната е инициирана отвън (изключително се визира ролята на Европейският съюз (ЕС)), и

4/ българските правителства в периода 2001-2013 г. не залагат цели и приоритети, характерни за партийния им профил, и не инициират промени в отговор на партийната им идеология

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Избраната методология от дисертанта е интердисциплинарна - политология, социология, публична администрация и право. Комплексният подход дава възможност за по-голяма пълнота на изследвания въпрос. Използвани са основно: теоретичен задълбочен анализ, набиране и систематизиране на емпирични данни, изразяващи се в мотиви към правителствени законопроекти, както и такива с вносител народни представители от парламентарното мнозинство, компютърна обработка на емпирични данни (SPSS, Excel), операционализация и сравнение на получените количествени и качествени данни. Освен това са използвани множество информационни източници - официалните сайтове на НС и на МС. Основният използван метод е сравнителният метод, като на сравнение е подложена законодателната дейност на три последователни български правителства в период 2001-2013 г. спрямо различни значими полета на социално-икономическата политика.

Методиката, която е използвана, позволява да се определи степен, при това в проценти, на ефективността при целеполагането за всяко от изследваните правителства, а и доколко поетият ангажимент се изпълнява в законодателните инициативи.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Дисертацията притежава реални теоретични и практико-приложни приноси.

Сред научно-теоретичните приноси бих отбелязала:

- използван инструментариум на четири социални науки - политология, социология, публична администрация и право. Анализ на законодателната дейност на МС, чрез количествени и качествени методи за обработка на данни. Иновативна методика за анализ на ефективното целеполагане и капацитет на правителството за инициране на промени;
- преглед, синтез и обобщение на сравнително фрагментирани научни изследвания по отделни аспекти на проблематиката;
- обогатяване на архива от авторски изследвания;
- анализ на българския политически живот, периодизиран непосредствено преди и след влизането на страната в ЕС.

Сред практико-приложните приноси бих отбелязала:

- набор, обработка, кодиране и систематизиране на стотици законопроекти (мотивите към тях) с вносител МС и народни представители от парламентарното мнозинство;
- подробен прочит на три управленски програми и анализ на съдържанието им в частта социално-икономическа политика;
- преглед на стотици законопроекти (мотивите към тях) и идентифициране на причините за иницираните промени (в резултат на правителствено целеполагане или заради необходимост от синхронизация с достиженията на правото на ЕС);
- голям масив от обработени и систематично представени емпирични данни в лесно четими и удобни за употреба таблици, диаграми и фигури.

Изготвеният автореферат от докторанта отговаря изцяло на изискванията. Приемам посочената в него самооценка за приносите на дисертацията. Изводите, систематизирани в самооценката, допълват дисертационния труд и му дават завършен вид.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

По проблемите на дисертационния труд докторантът има шест самостоятелни научни публикации. Всички те се отнасят до въпроси, който имат отношение към темите в изследването. И шестте публикации са в авторитетни научни сборници и периодични издания.

6. Мнения, препоръки и бележки

Изследването е композиционно цялостно изградено в логична последователност на поставените въпроси. Общата ми оценка е категорично положителна.

Изследваният период 2001-2013 сполучливо е определен от докторанта като началото на втората или т.нар. нова партийна система в България, при която обезличаването на политическите партии е изключително силно. Или както казва Томас Кародърс: „Смяната на властта не води до нищо друго освен злощастно да се подмятат напред-назад проблемите на страната“.

Съществен е направеният извод, на основата на извършения сравнителен анализ между заложените цели и управленски програми на трите правителства, и законодателната им дейност, че партийният профил на правителствата не оказва влияние при иниципирането на значими промени. Изследването доказва обезличаването на политическите партии в българския политически живот, които прибъгват до формирането на „експертни кабинети“. Смятам, че на този извод заслужава да бъде отделено допълнително внимание и акцент.

Освен това, при едно бъдещо изследване, на основата на събраните материали, би могло да се изследва законодателната активност на народни представители и трансформациите на законите, които настъпват в резултат на тяхната намеса след второто четене на законопроектите.

Генералното обобщение в дисертационния труд е изложено в няколко синтезирани изречения, които обобщават цялата достигната информация в следствие на проведеното авторско изследване.

7. Заключение

Основният извод, до който убедено стигам, е, че трудът на Магдалена Каснакова има реална научна значимост и е цялостно изследване.

Поради това определям дисертационния труд на Магдалена Каснакова като отговарящ на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Като член на научното жури давам положителна оценка на дисертационния труд „Капацитет на българските правителства за промени в социално – икономическата политика (2001 – 2013)“ и на това основание предлагам на научното жури да присъди на Магдалена Каснакова образователната и научна степен „доктор” по професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02. Политология”.

дата

ПОДПИС:

проф. д-р Екатерина Михайлова